

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "ผลของการจัดซื้อจัดจ้างเมื่อภาครัฐใช้วิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) กรณีศึกษา : การจัดซื้อเครื่องโทรสาร" มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ซื้อ (ภาครัฐ) กับผู้ขาย (ภาคธุรกิจ) การกำหนดราคาซื้อขายสินค้าในตลาดการประมูล และต้นทุนเชิงเปรียบเทียบระหว่างวิธีการประมูล(e-Auction) กับวิธีการจัดซื้อแบบเดิม ซึ่งการศึกษาพบว่า ลักษณะตลาดการจัดซื้อสินค้าของภาครัฐด้วยระบบการประมูลเป็น ตลาดที่มีการแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์ ภายใต้เงื่อนไขที่มีผู้ซื้อและผู้ขายน้อยราย เนื่องจากตลาด มีการแยกซื้อสินค้าเป็นแต่ละจุดหรือแต่ละหน่วยงานโดยชัดเจน

ผลการศึกษาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปีงบประมาณ 2546 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาสินค้า รูปแบบในทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ คือ อุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ซึ่งพบว่า จำนวนผู้ซื้อภาครัฐมีจำนวนมากถึง 301 หน่วยงาน แต่สามารถทำการจัดซื้อ/จัดจ้างสินค้าด้วยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ได้เพียง 68 หน่วยงาน สาเหตุผลที่พบ คือ ความไม่พร้อมของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองนโยบายของภาครัฐได้ประกาศใช้เป็นครั้งแรก แต่มิได้หมายความว่า นโยบายการจัดซื้อด้วยวิธีการประมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์จะไม่เอื้อประโยชน์ต่อทางราชการ เนื่องจากยังมีหน่วยงานที่สามารถจัดซื้อได้ด้วยวิธีดังกล่าวซื้อสินค้าได้ในราคาที่ต่ำสามารถประหยัดงบประมาณลงได้ประมาณร้อยละ 20 ของวงเงินที่ได้รับการจัดสรรในปี 2546

นอกจากนี้ ผู้ซื้อ คือ ภาครัฐมีอำนาจในการกำหนดราคาและขั้นตอนวิธีการด้วยระเบียบและกฎเกณฑ์ของทางราชการที่ผู้ขายไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ สำหรับผู้ขายจะกำหนดราคาขายสินค้าให้กับทางราชการในการเสนอราคาสุดท้าย โดยราคานั้นจะต้องต่ำกว่าราคากลางหรือราคาที่ทางราชการใช้ในการเริ่มต้นประมูลหรือจัดซื้อ จากกรณีศึกษาพบว่าราคาที่ผู้ขายเสนอขายให้กับทางราชการต่ำกว่าราคากลางและราคาตลาดสินค้าในขณะนั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้ซื้อ (ภาครัฐ) สามารถซื้อสินค้าได้ในราคาที่ถูกลงจริง

เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนดำเนินการในขบวนการจัดซื้อจัดจ้างทุกขั้นตอน จะพบว่า ภาครัฐมีต้นทุนในการดำเนินงานที่เป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสในการปฏิบัติงานในแต่ละวิธีตามระเบียบของทางราชการจำนวนมาก ดังนั้น ภาครัฐควรพิจารณาตัดสินใจเลือกใช้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างให้เหมาะสมกับวงเงินงบประมาณ ระยะเวลาและปริมาณสินค้าในการจัดซื้อแต่ละครั้ง เพื่อประโยชน์ในการประหยัดงบประมาณค่าดำเนินการ

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะและข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาว่า ภาครัฐควรจะทำการศึกษาถึงข้อบกพร่องและความไม่พร้อมของหลักเกณฑ์และวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมากขึ้น รวมไปถึงการสร้างความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการนำระบบวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ประกอบกับราคาที่ได้จากการประมูลมีราคาต่ำกว่าราคากลางของทางราชการค่อนข้างมาก ควรที่จะมีการศึกษาเช่นเดียวกันว่าเกิดจากสาเหตุใด และวิธีการที่ภาครัฐจะดำเนินการต่อไปในอนาคตเพื่อป้องกันการซื้อสินค้าในราคาที่สูงขึ้น และศึกษาเชิงลึกต่อไปว่า ใครจะเป็นผู้ได้รับสวัสดิการทางสังคมที่แท้จริง และผลกระทบ ที่เกิดจากการนำวิธีการประมูลมาใช้เพื่อหาข้อสรุปในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป